

SİYAH ULUSA, GÖKKUŞAĞI ADINI VERMEK İSTEDİ

Ishmael THELETSANE

Stellenbosch Üniversitesi, Khas misafir araştırmacısı

ÇEVİREN: Fatma Hande SELİMOĞLU

Khas CIES araştırmacı

*“Düşmanınla barış yapmak istiyorsan,
düşmanınla çalışmalısın. Böylelikle o senin ortağın olur.”*

Nelson Mandela

Nelson Mandela birçokları tarafından Güney Afrika'daki apartheid rejimiyle mücadelenin lideri olarak görülse de, aynı amaç uğruna yıllardır mücadele eden başka birçok kahraman vardı. Fakat hiç şüphe yok ki, Mandela efsanesi ve onun özverili karakteri gelecek nesiller için eşsiz bir örnek olacaktır.

Peki, Nelson Mandela ne için mücadele etti? Kendisi profesyonellik, barış, uzlaşma ve bu kadar kısa bir yazıda değinilemeyecek daha birçok alanda önderlik etti. Güney Afrika'da öne çıkan ve belki de dünya tarihini belirleyen figürlerden biridir. Apartheid rejimine karşı erdemli mücadele öyküsünün ve yüzyılın sonundaki sözde uzlaşma mucizesinin temsilcisi oldu. Bugünkü Güney Afrika 1994 öncesinden oldukça farklı. Bugün güçlü bir anayasa, çok partili bir hükümet, güçlenen siyah orta sınıf, basın özgürlüğü, istikrarlı demokratik özgürlükler, büyüyen ekonomi ve farklı birçok imkân mevcut.

Nelson Mendela bölünmüş bir ülkeyi bugün “gökkuşağı ulusu” olarak nitelenen bir topluma dönüştürdü. O neredeyse sivil savaşın eşiğinde olan bir ülkeyi tedavi etti. Mandela bunun yanı sıra zayıf bir ekonomi, 19 farklı eğitim bölümü, ayrılmış bir toplum ve farklı savunma güçleri olan bir ülkeyi miras almıştı fakat tüm bu farklılıkları tek bir kurum altında birleştirmeyi başardı. Bu Mandela için kolay bir görev değildi ancak güçlü liderlik özelliği ve karizmasıyla tüm zorlukların üstesinden gelmeyi başardı. Dahası, Afrika çevresindeki farklı barış görüşmelerine de katkı sundu. Nelson Mandela, tüm Güney-Afrikalıların iyi yaşam haklarını savunma heves ve kabiliyeti, ayrıca Anayasa'ya sağladığı destek ve teşvik ile hatırlanacaktır.

Peki Mandelasız bir Güney Afrika'nın geleceği nasıl olacak?

Dünya'daki birçok medya organı Nelson Mandela'nın ölümüyle Güney Afrikalıların bundan sonra ne olacağı konusunda endişeli olduğunu yazdı. Fakat bu medya organları kurumların bireylerden daha güçlü olduğunu unutmaktadır. Bireyler gelip geçici, fakat

kurumlar kalıcıdır. Liderler yön verir, onların yokluğunda ise diğer bireyler ve kurumsal bilgi kaldığı yerden devam eder. İşte bu Mandela'nın başarısıdır. O, Güney Afrika'yı oldukça sağlam bir zemine oturttu, bu sebeple, ülke-her ne kadar onun gibi bir başkana bir daha sahip olamayacak olsa da- büyümeye ve gökkuşağı ulusu olmaya devam edecektir.

Pek tabii, diğer birçok ülke gibi Güney Afrika da sosyal ve ahlaki açıdan sorunsuz değildir. Güney Afrika toplumunu kaygılandıran sosyal ve ahlaki bölünmelerin dışında, sıradan Güney Afrikalıların için ekonomik sıkıntılar azalmamaktadır. Apartheid rejiminin kaldırdığı gündemleri sosyal eşitsizlikler utandır duyulacak şekilde artmaktadır. Ülkedeki artan işsizlik tablosu gurur duyulacak bir durum değil, ayrıca yoksulluk son derece yaygın, neredeyse geri döndürülemez, toplumu tüketen durumdadır. Araştırmalara göre, günlük bir doların altında yaşayan Güney Afrikalıların sayısı ile Güney Afrikalı milyonerlerin sayısı 1994'ten beri iki katına çıkmıştır. Anayasal demokrasinin başlangıcından beri iktidarda olan bir hükümet için zengin ile fakir arasındaki bu eşitsizlik üzücü bir durumdur. Şimdiye kadar birçok ölçümde Güney Afrika dünyada eşitsizliğin en yaygın olduğu ülke olarak gösterildi. Her ne kadar siyahlar arasında eşitsizlik artsa da, ırk halen eşitsizliğin bir göstergesi durumundadır. Hiç şüphe yok ki, onlarca yıl süren apartheid rejiminin yarattığı eşitsizliklerin sadece son 20 yıllık çalışmalara yüklenmesi beklenilmemelidir. Yine de, sorunların belirlenmesindeki yavaşlık temel mesele olarak ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda belirtilen sorunların yanı sıra, çok olumlu gelişmeler de yaşanmaktadır. Devlet kamusal konut inşaatı planları konusundaki çalışmaları sebebiyle takdir edilmelidir. Fakat, yeni yapılan evlerin ve banliyölerin çoğu halen şehir merkezinden çok uzak yerlere ya da ırkça ayrılmış kasabaların yakınlarına kurulmaktadır. Ülkede hizmet dağıtım protestoları, polis şiddeti, suç ve birçok farklı sosyal sorun artmaktadır. Bu ne Mandela'nın istediği ne de uğruna mücadele ettiği şeydir. Madiba (Mandela'nın kabile adı) açlık, işsizlik, yetersiz eğitim, güvenlik sorunu, kadın ve çocukların sokakta taciz edilmesi, ifade özgürlüğünün kısıtlanması gibi durumların genel anlamda tüm özgürlüklere engel olacağına inancıyla her alanda özgürlük için mücadele etmiştir. İşte bu Nelson Mendela'nın mirasıdır ve onun ardından gelenler bu sağlam temelli takip etmelidir.

*“Kapı ne kadar dar olsa da, cezam ne kadar ağır olsa da, kaderimin efendisi benim, ruhumun kaptanı da.
Ne kadar yüce bir ruhtu. Onu çok özleyeceğiz. Tanrı Nelson Mandela'nın hatıralarını kutsasın.”*

Barack Obama

BİR GÖKKUŞAĞI ULUSU

Mandela, Afrika Ulusal Kongresi'nin 1955'te ilân ettiği Özgürlük Bildirgesi'ne bağlılığını birçok kez dile getirmişti. Bu Bildirge'ye göre, *“Güney Afrika, siyah olsun beyaz olsun, üzerinde yaşayanlara aittir... Tüm ulusal gruplar eşit haklara sahip olacaklardır.”* Mandela, bu hedefe, *“bir gökkuşağı ulusu”* oluşturmak diyordu.